

SZERKESZTŐI IRODA

Bélmagyar-utca 27-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona.
Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatsk vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy □ centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

Apponyi — Wekerle.

Mióta a Wekerle-kabinet megalkult és működését megkezdette, bizonyos oldalról már akkor, mint politikai szükségességet hangzottatták a nemzeti párt és a szabadelvű párt egyesülését.

Alig ált bele a Wekerle a miniszterelnöki székre, a politikai közvélemény hamar kész volt az ítéletével. Kimondották ugyanis az avatottabb politikusok, hogy a Wekerle-kabinet élete csak úgy lehet tartós, ha Apponyi gróf is belép a kabinetbe és pártja egyesül a kormányt támogató szabadelvű párttal.

Azóta ugy a szabadelvű, mint a nemzeti párt részéről tettettek kísérletek, hol politikai diskusziókban, hol a sajtó terén az egyesülés módjainak feltalálására és úgy egyik, mint másik részről felhozott argumentumok arról kezdtek meggyőzni az elméket, hogy a fúzió nemcsak létesíthető, hanem elkerülhetlen.

Hogy eddig nem sikerült, az jóformán az Apponyi gróf magatartásán múlt, a ki, úgy látszik még ma sem mutat nagy hajlandóságot, arra hogy esetleg második személy legyen ott, a hol első tudna és akarna lenni.

Az kétségkívül áldozat számba menne, ha egy dédelgetett pártvezér, a ki — urbi et orbi — a nemzeti vezérnek és a jövő férfának van kikiáltva, mikor a hatalom birtokába juthat — akkor megelégedjék bizonyos megosztott hatalommal és bizonyos megosztott jogokkal.

És ha Apponyi gróf erre az áldozathozatalra még maig sem tudta magát elhatározni — azon nem nagyon csodálkozhatunk.

Az, a ki a közeljövő emberének van a közvéleményben elismerve, s a ki, mintegy jelölve van arra, hogy a nemzet sorsának intézésében egykor a közhatalom letéteményese legyen — az nehezen szánja reá magát arra, hogy esetleg csak másodsorban vegyen részt, abból a közdelemből, melyben, mint vezér játszat szerepet.

Hogy most, midőn a Szilágyi Dezső és gróf Csáky Albin lemondá-

sa, mint közelálló tény áll a közvélemény előtt — a kormányt támogató és a nemzeti párt egyesülésének eszméje ismét kísérti az elméket — az mindenki által érthető dolog.

A kik a kulisszák mögött folyó dolgokkal ismeretesek, azt állítják, hogy a Wekerle-kabinetben gazdátlanul maradó két miniszteri tárca közül egyiket Apponyi gróf veszi át, a másikat pedig a nemzeti párt egy másik kitűnőségének adják.

Hir szerint Apponyi gróf lesz a közoktatásügyi, Hodossy Imre pedig az igazságügyi miniszter.

Hogy mindezen hírlélesek birnak-e komoly alappal — e pillanatban még nem tudhatni. Mi, kik távolabb állunk a központtól, csak azt látjuk, hogy a fúzió szükségének, hangzottatása a Csáky és Szilágyi lemondásának hírére még gyakoribb s mondhatni elementáris erővel ragadja meg a kedélyeket.

Ámde bár mennyire, hangzottassák is az érdekeltebb körök e fúzióknak és Apponyi tárca válalásának szükségét és mint ténynek komolyságát — még nem látjuk odáig érve a dolgokat, hogy a kitörőben levő kormányválság egyuttal ezt a páralasulást is maga után vonja.

A nemzeti párt sajtója még ma is épen oly tartózkodó e kérdésekben, mint eddig volt, s alig találunk az eddigi sajtó nyilatkozatokban támpontokat arra, hogy a fuzót előkészítettnek és Apponyi tárca válalását komoly politikai ténynek vehetnők.

Hogy Wekerle Apponyival együtt kényelmesebb helyzetben lenne, mint van most vele szemben — azt eltagadni nem lehet, de viszont az is igaz, hogy Apponyi gróftól áldozat volna ez a segélynyújtás, és ma még semmi komoly nyomát nem látjuk annak, hogy a nemzeti párt vezére Wekerlének ez áldozatot meghozni hajlandóságot érezne magában.

Politikai hir.

Az elmaradt fizetés-pótlék. Az 1892. évi 28. t. cz. 3. §-a felhatalmazta a kormányt, hogy ez év első negyedére a tisztviselőknak pótlékot adjon. E pótlékot azonban maig

sem utalványozták még ki és a számvéveség szerint csak márczius közepén történik meg a kiutalványozás. Pedig ez valóságos kegyetlenség Február házbérnegyed s a tisztviselő pontosan tartozik fizetni és keservesen kénytelen megvárni azért, hogy megmagyarázhatlan indokból elhalasztják annak kiadását, amit törvény alapján kötelesek megadni. Február 1-én a csekély pótlék tiszszert annyit ér, mint márcziusban s különösen most, mikor az előbbi évi pótlékot is házbérnegyedes hónapokban adták ki. Mi tudjuk jól és kellően méltányoljuk is, hogy a miniszterelnök mint pénzügyminiszter mily óriási, szinte hihetetlen munkát végez. De azért nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy a pénzügyminisztérium nem intézte el idejekorán e pótlék kiutalványozásának az ügyét. Utóvégre is a pénzügyminiszter nem végezhet el mindent maga, de a mit ő nem intézhet el, megselekedheti a minisztérium és meg kell cselekednie, ha ily fontos ügyről van szó.

A t. Ház.

Budapest, jan. 20.

A Ház mai ülésének legnagyobb részét az Atzél Béla báró mandátuma feletti vita foglalta el.

A VI. bírálo bizottság nevében Darányi Ignác azt jelentette a t. Háznak, hogy az Atzél Béla mandátuma ellen beadott petíciót a bírálo bizottság megvizsgálván, a bizottság vizsgálatot rendelt el. Kéri a Házat, hogy ezt tudomásul vegye.

Ugron Gábor tiltakozik az ellen, hogy a bizottság elhatározása egyszerűen tudomásul vétessék.

Egy határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a Ház vegye tárgyalás alá a bizottság javaslatát.

Nagy hatással kel ki a bírálo bizottság ellen, mely törvénytelenül járt el.

Felemlíti, hogy a házszabályok 53-ik §-ának 3-ik pontja határozottan kimondja, hogy a 62. § értelmében először alaki szempontból megítélendő és vizsgálendő az, vajjon van-e a kérvénynek tiz aláírója. Midőn a 6-ik bírálo bizottságnak ez alaki szempontból kellett az Atzél Béla br. ellen beadott kérvényt megvizsgálni, akkor azon kérvénynek tiz aláírója nem volt, mert a tizenkét aláíró közül 3 visszavonta aláírását. Ez aláírásoknak hiteles visszavonására nézve a legfőbb argumentumot épen a bírálo bizottság

jelentésében találjuk, midőn azt mondja, hogy az aláírások visszavonása ugyanazon közjegyző előtt történt, aki előtt a kérvény aláíratott és az aláírások hitelesítették. Továbbá még azt is jelenti a bírálo bizottság, hogy összehasonlítván az aláírásokat, azokat (Halljuk! Halljuk!) a kérvény alatt lévő aláírásokkal megegyezőknek találta. A házszabályok 53-ik §-ának harmadik pontja világosan elrendeli, hogy a kérvénynek 10 aláírója kell, hogy legyen.

Beöthy Ákos, Szalay, Horváth Gyula pártolják Ugron javaslatát.

Hieronymi ellene van, hogy a Ház tárgyalásba bocsátkozzék.

Apponyi Albert gr. szerint a miniszternek teljesen sikerült bebizonyítania azt a tételt, a melyet ő magának felállított, hogy t. i. a bírálo-bizottságok ítéletei teljes joghatállyal bírnak és e szempontból a ház plénuma megbírálásának tárgyát azok többé nem képezhetik. Ezt neki bebizonyítani teljesen sikerült. Ugron Gábor beadott indítványának tendenciája azonban nem oda irányul, hogy ez az elv sérelmet szenvedjen, vagy hogy a bírálobizottságok ítéleteinek érdemleges felülbírálását, joghatályának megszüntetését vagy csorbitását tűzzék ki magunknak célul. De ha a t. miniszter urugy állítja oda a kérdést, hogy a bírálobizottságok által hozott ítéletek mérlegelésének kritikájától is meg akarja fosztani a házat, akkor szerintem olyasmit állít, a mi sem a törvényben, sem a házszabályokban sem az eddigi precedensekben alappal nem bír.

Nézete szerint a ház elíteli a vélemények adhat kifejezést a tudomásul nem vétel által. Ez a dolgok folyamánya — miután az előbbi napokban már oly sokat beszélünk a fejlődésről, — mert amily mértékben a bajok égetőbbekké válnak, ép oly mértékben kell velük szembeszállnunk, akármit határozzunk, akármit szavazunk is, azért a VI. bírálo bizottság felolvasott végzése joghatályából nem fog veszíteni. Nem is ebből a szándékból adatott be az indítvány, hanem azért, hogy a ház azon tagjai, kik nem teszik magukévá a bírálobizottság eljárását, ennek nyílt kifejezést adhassanak és hogy az erkölcsi szolidaritásból vonassanak ki a ház azon tagjai, kik a bírálobizottsággal egyet nem értenek.

Többek hozzászólása után szavazásra került az ügy s mint ezt már tegnap táviratilag jelentettük, Ugron határozati javaslatát 9 szótöbbséggel leszavazta a mameluk tábor.

Milyen kapzsi — ránk akarta tukmálni a permetezőjét! Ezt is az angol mondta.

Milyen tolakodó meghitséggel tette rám a plaidjét! Ezt sem mi mondtuk.

És milyen vak az anyakönyvvezetésben, toldám meg maliciával.

— Oh, abból nem csinállok semmit — felel neki pirulva az angol. Ezt a kérdést nem bízták egy vén pap ítéletére; hanem hát mit elegendik ő hazánk politikájába!?

— Persze, persze, mit elegendik a politikába? A mihez a mint látszik, alaposan nem ért.

Az élénk társalgás, melyet a nyelvtudományi kinek és a némajáték magyarázó-pótlékok még élénkítettek, ezzel a szomorú incidenssel, majdnem teljesen megszünt. A társalgás képe úgy elváltozott, mint ha a Párkák legcsunyalibbika suhant volna át a kupén, s nagy hirtelen elmeszette volna kegyetlen ollójával az ismeretség fonálát. A helyzet feszült, majdnem kínos lett. Pedig milyen jól kezdődött volt. Annnyira conciliánsok voltunk, hogy bár mindnyájan protestánsok vagyunk, csakhogy a jó, a kedves, a szeretetreméltó pap kedvét meg ne rontsuk, kérdésekre kiadtuk magunkat katolikusoknak. Ám, ama szerencsétlen „politizálás” után, egyszerre mindnyájan vastag nyaku kálvinistákká lettünk.

Déltájban megérkeztünk Milánóba, hol „csapot, papot” mindent feledünk. Még azt is elfeledtük, hogy Milánót megnézzük.

A kéjes érzés leirhatatlan dertijével vetjük észre, hogy a hotel Milán görzűttére van berendezve. Az első meleg érzés, mióta meleg vidékre indultunk. Meleg a szobáinkban, meleg az előcsarnokban, meleg a folyosón, meleg a pipázóban, a szalonban, az étkezőben. Mindenütt, a nagy palota minden zezegugában jó meleg.

Miniszterek bukása.

Táviratilag már két ízben adtunk hírt Szilágyi és Csáky miniszterek bukásáról.

A „Budapesti Hírlap” a következőket írja többek közt róla:

Az iránt tisztában volt a minisztérium, hogy egyházpolitikai programját keresztül nem viheti s tehát csak a között volt választása: javaslatait elhalasztani, vagy velük megbukni. Sokan tanácsolták az elhalasztást s hiába való minden dementi, a kísérlet megtörtént, hogy a halasztást a szélsőbal kérje s a kormány engedélyezze. Ez a függetlenségi párt vonakodásán szenvedett törest. De nemcsak ezen, hanem a miniszterelnök határozottságán is, ki belátván, hogy saját programjának következménye alól kibukni nem lehet, így felelt: „Ez olyan mint a tarokk. Ha valaki a kártyát kijátszotta, hiába szeretné visszavenni, azt mondják neki: Was liegt, das pickt”. És így Wekerle el volt készülve a válságra.

Száll Kálmán kombinációja volt: a válságot elkerülni az egyházpolitikai kérdésekben, a nemzeti párttal kötendő egyezség után, egyelőre fúzió nélkül, de azzal a kikötéssel, hogy e kényes kérdések megoldása után, ha azok meg lesznek haladva s az utóból elhárítva, a pártok egyesülése Apponyinak a kormányba belépésével megtörténjen. Ez a terv is a kormányban fölmerült akut differenciák folytán vált kivitethetlenné.

E differenciák a múlt hetén keletkeztek és kedden váltak összeütközéssé, a menyiben Csáky Albin és Berzeviczy elhatározták, hogy a válságot siettetik s a kultuszbudget tárgyalása előtt visszalepnek. Ennek oka igen egyszerű és Csáky jelleméhez illő. Azt tartja, hogy ha kivitethetlen az ő politikája s arról meggyőződött, hogy a kormánypárton is ez a vélemény, sőt a miniszterelnök sem bízik benne, úgy okosabb nem komédiázni s nem vesztegetni erőf és időt hiába egy nagy és mindennek fölött izgalmas és kimenetelében talán még kétes, sőt pártbontó kultuszvitában, hanem előzőleg fölvetni a kabinetkérdést. Ebben az ő felfogása eltérő volt társaitól, mert Wekerle mindennek előtt szerette volna, hogy az országnak legyen meg a rendes budgetje s ezután tűzessenek ki az egyházpolitikai törvényjavaslatok napirendre, tárgyaltsanak parlamenti módon s miként ujévi beszédében mondá, a kabinet azokkal álljon vagy bukjak.

Tudta, hogy bukik, vagy lent, vagy

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1893. január 21.

Délvidéken.

IV.

Velenozétól Milánóig.

Európának az a tündérkertje, melyet Felső Olaszországnak neveznek, vastag hóréteggel van borítva. Hó a háztetőkön, hó a szántóföldön, hó a jegenyecyprusokon, hó a szőlőlugasokon. A kupé befagyott ablakán lebeletünkkel csinálunk egy-egy kis lyukat, hogy láthassunk valamit a vidékből. Az ég, a levegő, a hangulat — minden, de minden szürke körülöttünk.

Az Alpések jéghegyeit sőt csak a nap s onnan kap védkünk egy kis kölcsönvilágot. „Hamis fény” — mondhatnánk a zsűrtőlódd Petur bán. A hóban semmi nyom, az utak elhagyottak, a rizsföldek tavai befagyva, ember sehol. Minden kihaltnak látszik. Az a néhány csókamadar, mely eperfárló eperfára szárnyal, alaposan megbámulja vonatunkat, mely még él, még lélekszik, még szalad. Egyik apró állomásan pap száll be kupénkba. Csak épen ő hiányzott a temetkezés elemeiből. Mosolyogva köszönt és úgy nézett ki, mint Német János a Hoffmann Meséinek III. felvonásában.

Ez a sötét ember, aki még mosolyog is, a komor helyzetet baljóslatúvá tette. Nem tudom miért, de nekem a legrosszabb sejtéseim támadtak. Kinem mondható, lenem irható, meg nem felelhet az érzelmek vetek rajtam erőt. Mintha szerencsétlenséget hozott volna ez a pap. Mintha végzetem lenne ez a pap.

Társalgást indított olaszul. A hátam borsózni kezdett. Ez a bőbeszédű pap, ha sehog sem boldogul, még elkezd latinul beszélni, s akkor én le leszek leplezve. Egyetlen reményem, hogy talán tud francziául s ez esetben van a társaságnak tolmácsa. Biztatam francziánkat, hogy szóljon hozzá. De szakadozni kezdtek reménységem szálai, mert a pap nem tudott francziául. Azért mégis beszélt az istenadta.

Szavaiból megértettük, hogy oroszoknak tart minket. Egyszerre feleltük magyarul, németül, francziául, angolul, hogy magyarok vagyunk.

Ekkor felém fordult, mint a társaság legidősebb tagjához. Iszonyodva láttam jönni a katasztrófát. A szörnyű, a kikerülhetetlen, a mindent elsöprő katasztrófát. És a mitől féltém, bekövetkezett.

Latinul szólott hozzám.

Helyzetem tragikumát növelte a kis angol. „Na Járó Kelő ur, most az ön tudomány van a sor.”

Játszám elvesztetnek látszott. Már azon a ponton valék, hogy megadjam magam a végzetnek, s mindent beralljak auf Gnade und Ungnade, midőn egy ötletem támadt. Egy villámás az agyban, mely megvilágítja a menekülő ösvényt a szédtő örvény fölött.

A Brassai gramatikájából csodálatos módon eszembe jutott latinul e mondat: „én süket vagyok” — és oda vágtam a papnak.

A pap sajnálkozását fejezte ki s én megvalék mentve. Többet nem szólott hozzám, de annál inkább kínorta a többieket.

Beszélt borról, Wekerléről, liberalismusról, fillozeráról, polgári házasságról, peronosporáról, zsidók hatalmáról. Elévett egy olasz lapot s annak egyik újdonságából azt siliabizáltuk ki, hogy Wekerle kereszténynek szü-

Magyar járadék conversios.

BEJELENTÉSEKET

elvállalok a legközelebb conversio alá kerülő következő értékekre
a még közzéteendő **eredeti feltételek** mellett.

5%-os magyar papíráradék

magyar északkeleti vasut elsőbbségi kötvények

„ nyugoti „ „ „

5%-os magyar északkeleti vasut kölcsön kötvények aranyban

6%-os „ „ „ „ „

5%-os arany vasuti kölcsön kötvény beruházási célra.

I. Erdélyi vasuti részvények

Duna-Dráva vasuti részvények

Alföldi vasuti részvények

Budapest-pécsi vasuti részvények

Magyar-gácsországi vasuti részvények

Magyar nyugoti vasuti részvények.

☞ Az ezen művelettel összefüggő kezelést **teljesen**
költségmentesen fogom teljesíteni. ☞

FOLLY VICTOR

bank- és pénzváltó üzlete Kolosvártt.